

16. Титова О.В. Щодо загальних засад оподаткування в Україні / О.В.Титова // Економіка та право . – №2 . – 2012. – С. 119–123.

17.Титова Е.В. О терминологических основах ликвидации плательщиков налогов / Е.В.Титова // Вісник Інституту економіко-правових досліджень НАН України. – 2011. – №2 (3). – С. 54–58.

Філіпенко Тетяна В'ячеславівна,
доктор наук з державного управління,
професор, професор кафедри менеджменту
зовнішньоекономічної діяльності
Донецького державного університету управління

Д'яченко Артем Володимирович,
старший оперуповноважений
з особливо важливих справ, майор міліції
УБОЗ ГУ МВС України у Донецькій області,

м. Донецьк, Україна

СУЧАСНІ ЗАХОДИ ЩОДО ВИКОРИСТАННЯ ВАЛЮТНОЇ ВИРУЧКИ СУБ'ЄКТАМИ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Актуальним завдань сьогодення є нормалізація ситуації на валютному ринку України, яка значною мірою залежить від стану зовнішньоекономічної діяльності і, відповідно, надходжень виручки в іноземній валюті та механізму її використання.

Валютна виручка суб'єктів господарської діяльності представляє собою суму валютних надходжень від продажу товарів та послуг за іноземну валюту, незалежно від джерела їх походження.

Відповідно до Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо розширення інструментів впливу на грошово-кредитний ринок» від 6 листопада 2012 р.[1], ст. 387 Господарського кодексу України передбачає, що суб'єкти зовнішньоекономічної діяльності після сплати передбачених законом податків та зборів (обов'язкових платежів) самостійно розпоряджаються валютною виручкою від проведених ними операцій, крім випадків запровадження Національним банком України вимоги щодо обов'язкового продажу частини надходжень в іноземній валюті [2].

Наразі, на підставі п. 4 Постанови Правління Національного банку України «Про зміну строків розрахунків за операціями з експорту та імпорту товарів і запровадження обов'язкового продажу надходжень в іноземній валюті» від 16

листопада 2012 р. запроваджено обов'язковий продаж 50% надходжень в іноземній валюті 1-ї групи Класифікатора іноземних валют і банківських металів та у російських рублях [3]. Решта надходжень в іноземній валюті залишається в розпорядженні резидентів і використовується ними відповідно до правил валютного регулювання.

Норма валютного зобов'язання експортерів спрямована на захист України від фінансових проблем, які захопили Європу і діє як тимчасовий захід (строком до 6 місяців). Отже, виходячи із ситуації НБУ може з часом зменшити частку обов'язкового продажу, або взагалі скасувати її. Очікується, що жорсткість валютного режиму дозволить регулятору наростити золотовалютні резерви, які у листопаді 2012 р. знизилися до критичного показника нижче трьох місяців імпорту.

За даними НБУ міжнародні резерви України в жовтні 2012 р. скоротилися на 8,4%, або на 2,443 млрд дол. (до 26,812 млрд дол.). У цілому за 10 місяців вони зменшилися на 15,7%, або на 4,982 млрд дол. Одночасно збільшився обсяг продажу доларів на Міжбанківському валютному ринку: у серпні він становив 16,5 млрд дол., у вересні – 20,4 млрд дол., у жовтні – 23,2 млрд дол. При цьому курс гривні послабшав на 2% – з 8,04 грн до 8,2 грн за 1 долар США. [4]. Зазначена ситуація з'явилася підставою до запровадження вимоги обов'язкового продажу надходжень в іноземній валюті суб'єктами зовнішньоекономічної діяльності.

У даний час наявність валютних обмежень є характерною рисою більшості країн, що розвиваються, і країн з перехідною економікою. Так, законодавча вимога обов'язкового продажу експортної валютної виручки існує в 75 країнах-членах МВФ. З яких у 42 країнах експортери зобов'язані продавати 100% валютної виручки, а в 33 – діє вимога часткового продажу валютної виручки в обсягах від 80% до 25% [5, с. 273]. Найбільшими представниками в даному списку є Китай, Бразилія й Індія.

У Китаї існує тверда вимога 100-процентного продажу валютної виручки. Лише уповноважені національні підприємства можуть залишити у своєму розпорядженні 15% обсягу зовнішньоторговельного обороту попереднього року. Слід зазначити, що такі жорсткі вимоги, не перешкоджають економічному розвитку країни.

У Бразилії вимога обов'язкового продажу валютної виручки пов'язується з високою вартістю обслуговування зовнішнього боргу і необхідністю відновлення рівня золотовалютних резервів.

Урядом Індії дозволено залишати експортерам у своєму розпорядженні не більше 50% валютної виручки і зараховувати їх на валютні рахунки в банках Індії. Лише підприємства, цілком орієнтовані на експорт, і виробники електронних компонентів і програмного забезпечення можуть залишати до 70% валютної виручки [6, с. 7].

Слід зазначити, що вимога обов'язкового продажу надходжень в іноземній валюті на користь резидентів-юридичних осіб вже існувала на валютному ринку України. Вона була введена відповідно до пункту 1 Постанови Правління Національного банку України «Про введення обов'язкового продажу надходжень в іноземній валюті на користь резидентів-юридичних осіб» від 4 вересня 1998 р. на період до стабілізації ситуації на валютному ринку України. У 2005 р. інструмент обов'язкового продажу валютної виручки резидентів на внутрішньому ринку перестав застосовуватися в Україні, він був скасований Постановою Національного банку України від 31 березня 2005 р. [7]. Дане скасування було пов'язано не стільки з вирішенням проблеми поповнення золотовалютних резервів, скільки під тиском монетаристських вимог лібералізувати валютне законодавство і припинити емітувати гривню, викуповуючи великі обсяги експортної валютної виручки, що повинно було привести до ревальвації національної валюти і зниження інфляції.

У сьогоденній ситуації, за прогнозами експертів, виходячи з поточного обсягу українського експорту близько 8 млрд дол. на місяць, введення норми про обов'язковий продаж валютної виручки забезпечить додаткове надходження на валютний ринок 2-4 млрд дол. щомісяця.

На думку експертів, введення цієї норми, значно збільшить пропозицію валюти на ринку, що допоможе НБУ згладжувати курсові коливання, зменшить періодично виникаючий дисбаланс між попитом і пропозицією валюти і буде підтримувати гривню від девальвації.

Але, необхідно зазначити, що застосовувати вимогу щодо обов'язкового продажу частини надходжень в іноземній валюті довгостроково не доцільно, тому що це може привести до зростання випадків приховування валютної виручки і втечі капіталів за кордон.

Література

1. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо розширення інструментів впливу на грошово-кредитний ринок: Закон України від 06.11.2012 р. № 5480-VI // Офіційний вісник України. – 2012. – № 89. – Ст. 3596.
2. Господарський кодекс України від 16.01.2003 р. № 436-IV // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – № 18–22. – Ст. 144.
3. Про зміну строків розрахунків за операціями з експорту та імпорту товарів і запровадження обов'язкового продажу надходжень в іноземній валюті: Постанова Правління Національного банку України від 16.11.2012 р. № 475 // Офіційний вісник України. – 2012. – 2012. – № 89. – Ст. 3611.
4. Основні показники грошово-кредитної політики НБУ: Офіційний сайт НБУ [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.bank.gov.ua>.
5. Корниюк О. «Валютное» будущее / О. Корниюк // Сборник систематизированного законодательства «Валютные операции: правила, налоговый и бухгалтерський учет» / [составители И. Сухомлин, О. Шаповал]. – К.: Блиц-Информ. – 2005. – № 11. – С. 273–274.
6. Саркисянц А.Г. Либерализация валютного регулирования: мировой опыт / А.Г. Саркисянц // Финансы – 2002. – № 1. – С. 7–10.
7. Про скасування обов'язкового продажу надходжень в іноземній валюті на користь резидентів: Постанова Правління Національного банку України від 31.03.2005 р. № 101 // Офіційний вісник України. – 2005. – № 14. – Ст. 727.

*Юшин Сергей Александрович,
доктор экономических наук, профессор,
главный научный сотрудник
ННЦ «Институт аграрной экономики»,
г. Киев, Украина*

ХОЗЯЙСТВЕННЫЙ КОДЕКС УКРАИНЫ КАК СИСТЕМА КООРДИНАТ РЕГУЛИРОВАНИЯ КОНЦЕНТРАЦИИ СУБЪЕКТОВ ХОЗЯЙСТВОВАНИЯ

В настоящее время в научных, административных и предпринимательских кругах сферы сельского хозяйства Украины ведется острая полемика вокруг проблемы становления сети т.н. «агрохолдингов» – сверх-крупных производств, осуществляемых в масштабах уже сотен тысяч гектаров сельскохозяйственных угодий. Мнения, как всегда, разделились. Одни видят в этих «агро-гигантах» абсолютное зло, другие – абсолютное добро. При этом как-то упускается из виду,

НАЦИОНАЛЬНАЯ АКАДЕМИЯ НАУК УКРАИНЫ
ИНСТИТУТ ЭКОНОМИКО-ПРАВОВЫХ ИССЛЕДОВАНИЙ

Материалы Одиннадцатой международной
научно-практической интернет-конференции

**Экономико-правовые исследования в XXI веке:
Хозяйственный кодекс Украины в системе правового обеспечения
экономики (к 10-тилетию принятия)**

4 – 12 февраля 2013 года

При поддержке

*Международная ассоциация
хозяйственного права*

*Донецкий региональный научный центр
Национальной академии правовых наук
Украины*

Донецк
«Ноулидж»
2013

УДК 346.1
ББК 67.400 (4УКР)

*Рекомендовано к печати учёным советом
Института экономико-правовых исследований НАН Украины
(протокол № 23 от 25 марта 2013 г.)*

О р г а н и з а ц и о н н ы й к о м и т е т :

академик НАН Украины **В.К. Мамутов** (председатель Оргкомитета, научный редактор),
канд. юрид. наук **О.А. Ашурков** (зам. председателя Оргкомитета),
д-р юрид. наук **В.А. Устименко**, д-р юрид. наук **И.Е. Замойский**,
канд. юрид. наук **М.М. Дутов**, канд. наук гос. управления **Р.В. Овчаренко**,
н.с. **А.Ю. Илларионов** (редактор),
н.с. **А.В. Токунова**, лаборант **Л.В. Сорокина**

Э40 **Экономико-правовые исследования в XXI веке: Хозяйственный кодекс Украины в системе правового обеспечения экономики (к 10-тилетию принятия)** : Материалы Одиннадцатой международной научно-практической интернет-конференции (г. Донецк, 4–12 февраля 2013 г.) / науч. ред. В.К. Мамутов ; НАН Украины, Ин-т экономико-правовых исследований. – Донецк: Изд-во «Ноулидж» (донецкое отделение), 2013. – 236 с.

ISBN

В сборнике представлены доклады, размещённые участниками Одиннадцатой международной научно-практической интернет-конференции «Экономико-правовые исследования в XXI веке: Хозяйственный кодекс Украины в системе правового обеспечения экономики (к 10-тилетию принятия)» (4–12 февраля 2012 г.) на сайте www.hozpravo.com.ua.

Сборник рассчитан на научных, научно-педагогических работников высших учебных заведений и научных учреждений, студентов, докторантов и аспирантов, практических работников и всех интересующихся проблемами совершенствования хозяйственного законодательства.

Настоящая конференция проведена в рамках тем научно-исследовательских работ Института экономико-правовых исследований НАН Украины.

Оргкомитет Одиннадцатой международной научно-практической интернет-конференции «Экономико-правовые исследования в XXI веке: Хозяйственный кодекс Украины в системе правового обеспечения экономики (к 10-тилетию принятия)» не всегда разделяет точку зрения авторов докладов.

В сборнике максимально точно сохранены авторская орфография, пунктуация и стилистика изложения материала.

Полную ответственность за достоверность и качество представленного к опубликованию материала несут участники конференции (авторы), их научные руководители и рецензенты, рекомендовавшие эти материалы к печати.

УДК 346.1
ББК 67.400 (4УКР)

ISBN

© Институт экономико-правовых исследований НАН Украины, 2013
© Изд-во «Ноулидж», 2013

СОДЕРЖАНИЕ

Мамутов Валентин Карлович. ХОЗЯЙСТВЕННОМУ КОДЕКСУ УКРАИНЫ – ДЕСЯТЬ ЛЕТ	3
Устименко Владимир Анатольевич, Джабраилов Руслан Аятшахович. ГОСУДАРСТВЕННОЕ ПЛАНИРОВАНИЕ ЭКОНОМИЧЕСКОГО И СОЦИАЛЬНОГО РАЗВИТИЯ СТРАНЫ	31
Валитов Салават Сагадатгареевич. ПРОБЛЕМЫ РАССМОТРЕНИЯ КОНКУРЕНТНЫХ ДЕЛ АНТИМОНОПОЛЬНЫМИ ОРГАНАМИ	47
Віхров Олександр Петрович. ЩОДО ЗАКОНОДАВЧОГО ВИЗНАЧЕННЯ ПОНЯТЬ РЕГУЛЮВАННЯ І УПРАВЛІННЯ ГОСПОДАРСЬКОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ	52
Дятлова Валентина Василівна, Саєнко Ольга Вікторівна, Вознюк Сергій В'ячеславович. ТЕХНІЧНЕ РЕГУЛЮВАННЯ У СФЕРІ ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ: РОЗВИТОК ПОНЯТІЙНОГО АПАРАТУ	61
Зельдина Елена Романовна, Титова Елена Витальевна. ОСНОВНЫЕ НАПРАВЛЕНИЯ МОДЕРНИЗАЦИИ ХОЗЯЙСТВЕННОГО ЗАКОНОДАТЕЛЬСТВА	66
Філіпенко Тетяна В'ячеславівна, Д'яченко Артем Володимирович. СУЧАСНІ ЗАХОДИ ЩОДО ВИКОРИСТАННЯ ВАЛЮТНОЇ ВИРУЧКИ СУБ'ЕКТАМИ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	70
Юшин Сергей Александрович. ХОЗЯЙСТВЕННЫЙ КОДЕКС УКРАИНЫ КАК СИСТЕМА КООРДИНАТ РЕГУЛИРОВАНИЯ КОНЦЕНТРАЦИИ СУБЪЕКТОВ ХОЗЯЙСТВОВАНИЯ	73
Булатов Евгений Викторович. СОМНИТЕЛЬНЫЕ НОВЕЛЛЫ В ЗАКОНОДАТЕЛЬСТВЕ УКРАИНЫ О БЛАГОТВОРИТЕЛЬНЫХ ОРГАНИЗАЦИЯХ	91
Василенко Игорь Константинович, Кременовская Ирина Владимировна. ОСНОВАНИЯ ДЛЯ ПРИМЕНЕНИЯ МЕР ПО ЗАЩИТЕ КОММУНАЛЬНОЙ СОБСТВЕННОСТИ	95
Воловик Оксана Анатольевна. ПОЗИТИВНОЕ ОБЯЗЫВАНИЕ СУБЪЕКТОВ ХОЗЯЙСТВОВАНИЯ: ТРЕБУЕТСЯ ИНСТИТУЦИОНАЛЬНЫЙ МЕХАНИЗМ	105
Зверева Елена Владимировна. ХОЗЯЙСТВЕННЫЙ КОДЕКС И ЗАЩИТА ПОТРЕБИТЕЛЬСКОГО РЫНКА	108
Ільків Наталія Володимирівна. ЕКОЛОГІЗАЦІЯ ЯК МЕТОД ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ГОСПОДАРСЬКИХ ВІДНОСИН	113
Лукач Ирина Володимирівна. ЮРИДИЧНІ ОЗНАКИ КОРПОРАЦІЇ	115
Павлюченко Юлія Миколаївна, Таратухін Микита Юрійович. ПЕРСПЕКТИВИ ТА НАПРЯМКИ РОЗВИТКУ ЗАКОНОДАВСТВА ЩОДО БЕЗПЕЧНОСТІ ТА ЯКОСТІ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОЇ ПРОДУКЦІЇ	120
Петренко Ганна Олександрівна, Бут Олексій Володимирович. ЩОДО ДЕЯКИХ ПИТАНЬ ЗАСТОСУВАННЯ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ПРИ ПОРУШЕННІ ЗАКОНОДАВСТВА ЩОДО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОЛОГІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ОБ'ЄКТІВ ПРИРОДНО-ЗАПОВІДНОГО ФОНДУ	125
Трегубец Наталья Александровна. К ВОПРОСУ ГАРМОНИЗАЦИИ АНТИМОНОПОЛЬНО-КОНКУРЕНТНОГО ЗАКОНОДАТЕЛЬСТВА	130
Трофімова Лариса Віталіївна. СУДОВИЙ КОНТРОЛЬ ЩОДО ПРИПИНЕННЯ ОСОБИ, ЩО НЕ ПОВ'ЯЗАНЕ З БАНКРУТСТВОМ	134
Болотова Ганна Дмитрівна. ДО ПИТАННЯ РОЗМЕЖУВАННЯ ПРЕДМЕТУ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ГОСПОДАРСЬКОГО ТА ЦИВІЛЬНОГО КОДЕКСІВ УКРАЇНИ ПРИ ВІДШКОДУВАННІ ДЕРЖАВОЮ ЗБИТКІВ, НЕЗАКОННО ЗАВДАНИХ СУБ'ЕКТАМ ГОСПОДАРЮВАННЯ	138